Verslag van de vergadering van de Commissie Erfgoed & Ruimte Culemborg

Datum:
11 april 2022

Locatie:
Gemeentekantoor Culemborg

AANWEZIG:
S. van Elk (voorzitter), P. Alofs (secretaris), H. Hillebrand (lid), R. Stenvert (lid, tot 15.30 uur), B. Blommers (lid), C. Bouwstra (lid), C. Huurman (gemeente Culemborg, H. Clarisse (toehoorder), H. Saan (toehoorder).

AFWEZIG:
M. Steins (Gelders Genootschap), M. van Bleek (Gelders Genootschap), C. Cohen Stuart (lid).

VERGADERING VAN 22 MAART IS KOMEN TE VERVALLEN EN VERPLAATST NAAR 11 APRIL

1. **Opening en vaststelling agenda**

De agenda is vastgesteld.

2. **Ondertekenen en vaststelling verslag van 24 januari 2022**

Het verslag is met enkele redactionele aanpassingen vastgesteld en is ondertekend.

3. **Voorbespreking plannen en bespreken ingekomen stukken**

Er wordt kort gesproken over het jaarverslag. Enkele opmerkingen van de voorzitter worden verwerkt en dan wordt het verslag opgemaakt. De secretaris maakt een afspraak met de wethouder om het verslag aan te bieden.
De secretaris geeft de commissie een update over de handhavingszaak Slotstraat 16. De illegaal gebouwde schuur is gelegaliseerd.

4. **Beleid zonnepanelen**

Toelichting
M. Roelofs van het Gelders Genootschap heeft voor de gemeente het beleid opgesteld. Ze geeft toelichting. Het beleid voor zonnepanelen is onderdeel van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente. Nu mogen zonnepanelen in het beschermde gezicht niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied. De gemeente wil dit verruimen, met inachtneming van de waarden van het beschermde stadsgezicht.
Het stadsbeeld van Culemborg is erg gevarieerd. Voor het beleid is ten eerste gekeken naar de redenen waarom Culemborg ooit als beschermd gezicht is aangewezen. Het beschermde gezicht is destijds onderverdeeld in gebieden met verschillende waarden. Dit is genomen als uitgangspunt. Ook is er gekeken naar de beleidsrichtlijnen van de RCE. Bovendien is er gekeken naar het regieplan.
In het beleid worden vier 'orden' onderscheiden van helemaal niet zichtbaar vanuit openbaar gebied en (onder voorwaarden) zichtbaar vanaf openbaar gebied.
In het beleid is onderscheid gemaakt tussen zichtbaarheid van dichtbij en van een afstand. Dat is mede de reden dat volgens het beleid op de Markt zonnepanelen niet zichtbaar mogen zijn.
M. Roelofs vraagt de commissie expliciet wat ze vindt van zichtbaarheid van panelen vanaf openbaar toegankelijk gebied en zichtbaarheid vanaf de singels.

Discussie/advies
De commissie is overwegend positief het opgestelde beleid.
Zo vindt ze het goed dat er in het beleid staat dat zonnepanelen in principe geen onderdeel worden van de constructie en dus een tijdelijke toevoeging zullen zijn aan het monument.
De commissie benadrukt dat ze graag ziet dat zonnepanelen in principe in eenzelfde kleur als de dakpannen uitgevoerd wordt. Een gelijkende kleur zal minder verstorend werken.
Er wordt aandacht gevraagd voor zonnepanelen op dakkapellen: in hoeverre wordt dit mogelijk in het beleid? De commissie vindt dat zonnepanelen wel plat op platte daken van dakkapellen gelegd kunnen worden, maar niet in een hoek.
De commissie gaat in op zichtbaarheid van de gebouwen vanaf de singels. Dit zijn beeldondersteunende gebouwen en geen monumenten, signaleert de commissie. Om die reden ziet de commissie geen bezwaren dat aan de singels de zonnepanelen zichtbaar zullen zijn. De commissie wil hierin meegaan met de tijd.
De commissie ziet graag dat de tekst in sommige opzichten wat strikter gemaakt wordt; dus meer een 'nee, tenzij'-uitgangspunt. Hiermee denkt de commissie dat veel discussie voorkomen kan worden.
Er wordt geopperd door de commissie dat in sommige gevallen bijv. een dakdoorlaat niet het leggen van zonnepanelen hoeft te belemmeren. De commissie ziet graag dat in dit soort gevallen de toevoeging van zonnepanelen als ontwerpopgave wordt gezien. In andere gevallen is hier weer minder sprake van en kunnen de richtlijnen gelden. De commissie wil er voor waken dat in sommige gevallen te rigide regels een plan belemmeren die eigenlijk wel doorgang kan vinden.
Een eventuele 'hardheidsclausule' komt ter sprake. Volgens M. Roelofs dient hier voorzichtig mee omgegaan worden, het moet namelijk geen suggestie worden. Aan de andere kant kunnen uitzonderlijke aanvragen d.m.v. een hardheidsclausule wel doorgang vinden. De commissie signaleert dat de techniek zich heel snel ontwikkeld. Met een hardheidsclausule kan hier in zekere zin op geanticipeerd worden. Dan kan strikt beleid gemaakt worden waar in uitzonderlijke situaties toch vanaf geweken kan worden.
Mogelijk wordt het beleid inhoudelijk nog wat gewijzigd n.a.v. infoavonden. Het kan zijn dat het beleid dan nogmaals voorgelegd wordt aan de commissie.

Commentaar [PA1]: Is dit een juiste strekking?

5. Bezoek Binnenpoort
De commissie brengt een bezoek aan de Binnenpoort waar onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd.

6. Project Vierheemskinderenstraatje

Toelichting
S. Booms van de gemeente Culemborg geeft toelichting op de plannen voor het Vierheemskinderenstraatje. Het straatje is ruimtelijk geanalyseerd. Er is gekozen voor een kunsttoepassing. Het is een initiatief van het Elisabeth Weeshuis Museum. Er is een werkgroep opgericht met het museum, de bewoners en de gemeente. In lijn met het regieplan wordt het straatje ook vergroend.
De kunstenaar heeft zich laten inspireren door het Japanse fenomeen van Kintsugi. Hierbij wordt bijv. een gebroken schaaltje hersteld door de breuken te vullen met goud. Dit is in het ontwerp terug te zien in de gouden lijnen die door het straatje lopen. Een tweede interventie

in het straatje is een geluidskunstwerk. Hiermee wil de kunstenaar een verwijzing maken naar de weeskinderen. Het idee is dit door middel van klanken en kinderstemmen te laten horen. De commissie krijgt een filmpje te zien als *artist impression.*

Discussie
De commissie is onder de indruk van het initiatief.
De commissie vraagt of er een informatiebord komt met informatie over de kunsttoepassing. Er wordt de suggestie gedaan alleen de naam van het museum ergens te verwerken ter duiding.
In reactie op de commissie geeft S. Booms aan dat onderhoud is mee begroot en dat hij verwacht dat vandalisme mee zal vallen.
De commissie vraagt zich af in hoeverre breuklijnen legitimatie hebben in een verhaal. De kunstenaar heeft de breuken opgevat als een soort lijn die leidt naar het museum. Maar komt dit wel overeen met het concept van Kintsugi? De commissie oppert dat er echt een breuk nagebootst kan worden in het straatwerk dat 'gevuld' wordt met 'goud'. Zo wordt het idee versterkt. Er moet voor gewaakt worden dat het straks slechts een lijn in de bestrating is, aldus de commissie.
De commissie maakt de opmerking dat het straatje is vernoemd naar de herberg de Vierheemskinderen die stond op de plaats van de huidige opslag van de dierenwinkel. De commissie zal het waarderen als hier iets mee gedaan wordt.

De commissie signaleert dat de meerdere gevels langs het straatje in slechte staat verkeren. Er wordt gevraagd of deze ook aangepakt worden met het project. S. Booms geeft aan dat het project zich beperkt tot de straat en dat onderhoud van de gevels niet wordt meegenomen. Hij geeft aan dat er wel contact is met de eigenaren voor onder andere de vergroening van de gevels. De commissie geeft aan dat ook in het regieplan wordt gesproken over de kwaliteit van de dwarsstraten en dat de gemeente nu een kans heeft om het straatje integraal te verbeteren.

Advies
De commissie roept de gemeente op in overleg te treden met de eigenaren voor verbetering van de gevels van het Vierheemskinderenstraatje. Ze geeft hierbij de suggestie voor een soort stimuleringssubsidie.

7. Rondvraag en evaluatie
Geen punten voor de rondvraag.

8. Sluiten van de vergadering

De voorzitter sluit de vergadering om 16.40 uur.

De volgende vergadering is op 16 mei om 14.00 uur.

Aldus vastgesteld en getekend in de vergadering van ….

De voorzitter: De secretaris: